Dnro 001/81/2021

Miika Sahamies

4.11.2021

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 1.11.2021

HE 198/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja siihen liittyviksi laeiksi

Akava ry lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lausunnon pääkohdat

- Akava pitää hallituksen esitystä perusteltuna. Vammaisten ja osatyökykyisten työllisyystilannetta on parannettava nykyisestä.
- Jatkuva alakohtainen vuoropuhelu työmarkkinajärjestöjen kanssa on välttämätöntä, jotta kaikille yhteiset työelämän pelisäännöt, kuten palkkaus ja muut työehdot, toteutuvat käytännössä.
- TE-toimistojen työkykyarviointiosaaminen on varmistettava. Kohderyhmäarviointi edellyttää monialaista osaamista.

Akava pitää erittäin kannatettavana esityksen tavoitetta lisätä työpaikkojen monimuotoisuutta, erilaisuuden hyväksymistä sekä yhteyksiä työllisyys-, terveys- ja sosiaalipalvelujen välille. Se näkee tärkeänä, että tavoitteen saavuttamiseksi perustettavan Työkanava Oy:n toiminta saadaan käyntiin ja vammaisten ja osatyökykyisten ihmisten työllisyystilanne paranee. Akava korostaa, kuinka samalla on noudatettava kaikille yhteisiä työelämän pelisääntöjä, jolloin osatyökykyisten palkkaus ja muut työehdot määräytyvät työehtosopimusten mukaisesti. Jatkuva alakohtainen vuoropuhelu työmarkkinajärjestöjen kanssa on tämän vuoksi välttämätöntä.

Akava pitää tärkeänä, että TE-toimisto voi käyttää kohderyhmäkriteerien täyttymisen arvioinnissa muita asiantuntija-arvioita tai esimerkiksi työkokeilua. Sen mukaan ensisijaisena vaihtoehtona on pyrittävä löytämään keinoja, joilla henkilöasiakas voi työllistyä avoimille työmarkkinoille, koulutukseen tai palkkatuettuun työhön.

Akava korostaa, kuinka uudistuksen yhteydessä on tärkeä varmistaa TE-toimiston työkyvynarviointiosaaminen. Se huomauttaa, kuinka myös osaamisen tunnistaminen on tärkeä osa työllistymispolkua. Osatyökykyisten palvelupolku vaatii näin ollen ammattitaitoista työvoimaa, jotta kaikki osatyökykyiset saisivat riittävän tuen työllistymiselleen, eikä kukaan työhaluinen ja potentiaalisesti riittävän työkykyinen jäisi ilman tarvitsemaansa tukea. Eri toimijoiden kesken tarvitaan selvä työnjako ja painotusten määrittelyä.

Akava pitää yksilön oikeussuojan kannalta ongelmallisena tilannetta, jossa yksilöllä ei olisi valitusmahdollisuutta häntä koskevasta päätöksestä, jossa on arvioitu Työkanava Oy:n kohderyhmäkriteerien täyttymistä. Akavan mukaan esityksestä jää myös epäselväksi, millaista henkilökohtaista tukea työntekijä saisi työllistymiseensä sekä työn tekemiseen konkreettisesti työpaikalla.

Akava huomauttaa lisäksi, kuinka vammaisissa ja osatyökykyisissä on paljon ihmisiä, jotka eivät ole TE-toimistojen asiakkaita, vaikka he saattaisivat olla halukkaita työelämään. On erittäin tärkeää, että nämä ihmiset löydetään ja heidät ohjataan hakeutumaan TE-toimistojen asiakkaiksi.

Akava ry:n puolesta

Miika Sahamies
johtava asiantuntija

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
puh. 020 7489 400
www.akava.fi